

مقاله شماره ۱۳۲

اولویت‌بندی فرصت‌های سرمایه‌گذاری خوشه کاشی و سرامیک با استفاده از روش‌های تصمیم‌گیری ANP و TOPSIS

روح‌الله غفارزاده^{*}، محمد صالح اولیا^۲، محمد احمدی^۳

۱- گروه مدیریت، دانشکده اقتصاد، حسابداری و مدیریت دانشگاه پیام نور مرکز ساوه

۲- گروه مهندسی صنایع، دانشکده فنی و مهندسی دانشگاه یزد

۳- گروه مدیریت، دانشکده اقتصاد، حسابداری و مدیریت دانشگاه پیام نور مرکز ساوه

^{*} پست الکترونیک نویسنده مسئول: Ghafar_42@yahoo.com

چکیده:

خوشه کاشی و سرامیک با توجه به حجم صادرات و ارزش ارز حاصل از صادرات، در تولید ناخالص ملی به عنوان صنایع غیر نفتی دارای تأثیرات مثبت و با اهمیت می‌باشد بنابراین در جهت توسعه و تحقیق چشم‌انداز این صنعت " جایگاه دوم صادرات در جهان " نیازمند هدایت سرمایه‌گذاری‌های جدید در این صنعت می‌باشد. در این پژوهش کوشش شده است مدلی برای الویت بندی فرصت‌های سرمایه‌گذاری این صنعت با استفاده از روش‌های تصمیم‌گیری چند معیاره ANP & TOPSIS ارائه گردد. مدل ارائه شده می‌تواند در تدوین برنامه‌های ملی و جهت‌گیری‌های کوتاه مدت و بلندمدت دولت، سرمایه‌گذاران بخش خصوصی و دولتی مورد بهره‌برداری قرار گیرد. و همچنین با توجه به اینکه از معیارهای متناسب با صنعت مربوطه استفاده گردیده است می‌توان به عنوان الگو در پروژه‌های مشابه در صنایع مختلف پیاده‌سازی گردد. نتایج حاصله برای خوشه کاشی و سرامیک نشان‌دهنده این است که معیار (شاخص) حاشیه سود دارای بیش‌ترین اهمیت نسبت به سایر معیارهای ارزیابی و ایجاد شرکت‌های سر ویس و نگهداری خط تولید به عنوان برترین گزینه فرصت سرمایه‌گذاری در این صنعت می‌باشد.

کلمات کلیدی:

اولویت‌بندی، معیارهای ارزیابی، فرآیند تحلیل شبکه ای، فرصت‌های سرمایه‌گذاری، صنعت کاشی و سرامیک.

۱ مقدمه

می‌بایست عوامل موثر و بازدارنده را شناخت، در این راستا عوامل توسعه و بازدارنده توسط محققینی از جمله پورتر، همفری و اشمیتز، پایک، اشمیتز و ندوی، رابلوتی، یونیدو، التنبیگ، اشتامر و آقای نصیری مورد بررسی و تحقیق قرار گرفته که ۳۱ عامل، توسط آقای محمد ابوبی اردکان در پژوهش با عنوان " بررسی عوامل بازدارنده و پیشران در مسیر رشد و توسعه خوشه های صنعتی (مطالعه موردی خوشه نساجی یزد) " جمع‌بندی گردیده است [۵]. که بر اساس این تحقیق برخی از این عوامل از جمله: شکل‌گیری خدمات کسب‌وکار مرتبط مانند خدمات اعتباری، بازاریابی، بیمه‌ای، حقوقی، آموزشی، مشاوره‌ای و توزیع، حضور تولیدکنندگان کالاهای واسطه، وجود زیرساخت‌های متنوع نهادی که پشتیبان فعالیت خاص در خوشه‌ها هستند، حضور واحدهای بزرگ در منطقه، وجود سرمایه‌گذاران مستقیم خارجی، اهداف اصلی (بالا بردن کارایی تولید، افزایش درآمد، ایجاد نوآوری و ورود به بازارهای بزرگ و ...) نیازمند سرمایه‌گذاری و ایجاد زیرساخت در خوشه های صنعتی می‌باشد.

کاشی و سرامیک از قدیمی‌ترین ساخته‌های دست بشر می‌باشد. سابقه تاریخی، فراوانی مواد اولیه، سهولت تولید، بازار گسترده و مناسب داخلی

بیش از دو دهه است که توسعه صنعتی مبتنی بر خوشه‌ها، به عنوان یک استراتژی نوین مورد توجه برنامه‌ریزان سیاست‌گذاران در کشورهای صنعتی و در حال توسعه می‌باشد. سازمان‌های بین‌المللی همچون یونیدو و سازمان بین‌المللی کار نیز طرح‌های متعددی را از طریق ایجاد یا توسعه خوشه های صنعتی در کشورهای مختلف اجرا کرده‌اند [۱]. خوشه های صنعتی در کشورهای رو به توسعه مورد توجه ویژه‌ای قرار گرفته‌اند زیرا به نظر می‌رسد خوشه سازی به شرکت‌ها کمک می‌کند تا بر موانع رشد غلبه کنند، خود را ارتقا دهند و به رقابت در بازارهای دوردست بپردازند [۲] و [۳]. خوشه‌ها در صورتی دست‌خوش رشد و بالندگی صنعتی می‌شوند که از طریق شبکه‌های تجاری کارآمد به بازارهای به نسبت بزرگ و دوردست وصل شده باشند و بین شرکت‌ها اعتماد پایداری پدید آمده باشد [۴]. بنابراین توسعه صنعت و رشد صنایع پایین‌دستی صنعت با توجه به محدودیت‌های منابع (مواد اولیه، سرمایه، جغرافیایی، نیروی انسانی، سیاسی، ...) و زمان، نیازمند شناخت صحیح و برنامه‌ریزی دقیق و به موقع در فرصت‌های سرمایه‌گذاری می‌باشد و برای توسعه خوشه های صنعتی